

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 6: Vô Thủy Vô Minh

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 001)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Vô Thủy Vô Minh】

Thế nào gọi là Vô minh? Vô minh chính là đối với chân tướng của vũ trụ nhân sinh, chúng ta hoàn toàn không minh liễu (không hiểu rõ), đây gọi là Vô minh. Quý vị cần phải biết, chân tướng của vũ trụ nhân sinh chúng ta vốn dĩ là minh liễu, nhưng hiện tại lại không minh liễu nữa, hiện tại đã vô minh rồi.

Tôi nghĩ nhất định sẽ có đồng tu khởi lên nghi vấn: “Vốn dĩ chúng ta minh liễu, tại sao lại biến thành không minh liễu? Chúng ta không minh liễu từ bao giờ? Bây giờ chúng ta nương theo Phật pháp để tu hành, phá được vô minh rồi, chúng ta khôi phục lại sự minh liễu, vậy sau khi khôi phục rồi, liệu có ngày nào đó lại trở nên không minh liễu nữa hay không?”. Luôn có người thắc mắc vấn đề này. Kỳ thực vấn đề này ở trong Phật pháp gọi là “Căn bản đại vấn” (câu hỏi lớn căn bản), cho thấy đây không phải là vấn đề nhỏ, mà là câu hỏi lớn mang tính căn bản.

Khi Thế Tôn còn tại thế, Tôn giả Phú Lô Na (Purna) đã từng đưa ra câu hỏi này. Ngài nghe nói “nhất thiết chúng sanh bản lai thành Phật” (hết thảy chúng sanh vốn dĩ là Phật), chúng sanh vốn dĩ đều là Phật, đã là thành Phật, vốn dĩ là Phật, tại sao lại mê mất mà làm phàm phu? Mê từ bao giờ? Bây giờ tu hành thành Phật rồi, tương lai có còn mê lại nữa không, có còn làm phàm phu nữa không? Chính là vấn đề này. Vấn đề này tôi không giải đáp ở đây, chư vị muốn hiểu rõ, thì hãy xem trong kinh Lăng Nghiêm quyển thứ tư, Tôn giả Phú Lô Na hỏi, Phật Thích Ca Mâu Ni trả lời, các vị hãy xem thử Lão nhân gia Ngài giải thích như thế nào. Các vị hãy đọc cho kỹ đoạn kinh văn đó, xem thử có khai ngộ hay không. Khai ngộ thì quý vị thành Phật rồi.

Vô minh là vô thủy. Hai chữ “Vô thủy” này vô cùng diệu. Vô thủy không phải nói là rất lâu rất lâu về trước, không nói ra được thời gian cụ thể, câu này không thể nói như vậy, làm sao mà không nói ra được? Cái “Vô thủy” này chính là “không có sự bắt đầu”. Nếu quý vị không tin, tôi hỏi quý vị một câu rất hiển nhiên dễ thấy, quý vị có thể trả lời được không: “Tôi quý vị nằm mộng, quý vị bắt đầu nằm mộng lúc mấy giờ, mấy phút, mấy giây?”. Đây là vấn đề rất gần gũi, ngay cả vấn đề này quý vị còn không đáp được, thì những chuyện khác đừng hỏi nữa. Mộng cũng là vô thủy, tại sao vậy? Trong tâm vốn dĩ không có mộng, mộng làm gì có sự bắt đầu! Có bắt đầu có kết thúc thì nó là thật sự có việc đó. Đã là “đương thể tức không” (ngay thể tướng đó là không), thì làm sao quý vị có thể nói nó là một sự thật?

Vô thủy, triệt để mà nói chính là giả, nó căn bản là không có sự thật đó, thì lấy đâu ra sự bắt đầu? Có bắt đầu có kết thúc là chân thật, thật sự có việc đó, thì mới gọi là có thủy có chung. Nghĩa sâu của “Vô thủy”, cũng giống như một vòng tròn vậy. Một cái vòng tròn, quý vị nói xem chỗ nào là điểm khởi đầu? Bắt đầu từ đâu? Vòng tròn không có điểm bắt đầu. Vì lẽ đó nên phá vô minh không khó, nếu vô minh thật sự có bắt đầu, thật sự có kết thúc, thế thì chúng ta làm sao mà phá nổi, vậy thì tu hành làm sao còn có thành tựu được nữa? Chính bởi vì nó vô thủy (không có bắt đầu), cho nên chỉ cần tâm quý vị thanh tịnh, không còn chấp trước, không còn đi nghĩ đến nó nữa, thì vô minh liền đoạn dứt, liền không còn nữa.

Trong vô minh có hai hiện tượng: Một là vọng tưởng, hai là chấp trước. Đây chính là điều tôi vừa dẫn chứng trong kinh Hoa Nghiêm: “Chỉ bởi vọng tưởng chấp trước mà không thể chứng đắc”. Vọng tưởng là gì? Là tâm phân biệt. Chấp trước là Ngã chấp và Pháp chấp, chấp trước có thể chia làm hai loại lớn này. Một loại là chấp trước cái thân này là ta, chấp trước cái năng lực tư duy, tưởng tượng, tư tưởng kiến giải là ta, trong kinh Kim Cang gọi là “Ngã kiến, Ngã tướng”, tất cả mọi phiền não đều từ đây mà sanh ra. Ngã chấp biến thành Phiền não chướng. Pháp chấp là cho rằng, tưởng rằng - đều là hiểu lầm - hiểu lầm rằng tất cả các pháp cũng là thật sự tồn tại, không biết rằng tất cả các pháp cũng là “đương thể tức không”. Không hề hay biết! Do đó liền biến thành Sở tri chướng. Sở tri là cái quý vị nên biết, vốn dĩ là biết, nhưng hiện tại không biết nữa. Hiện tại bị cái chướng ngại này che lấp, nên không biết nữa, đây gọi là Sở tri chướng. Có hai loại chấp trước này, liền hình thành nên lục đạo luân hồi.

Bên dưới nói, “Hoặc, Nghiệp, Khổ”, đây chính là hiện tượng của luân hồi. Hai loại chướng ngại kể trên chính là “Mê hoặc”, mê hoặc thì tạo “Nghiệp”, tạo nghiệp thì có quả báo. “Khổ” chính là quả báo, lục đạo luân hồi là quả báo. Khi thọ quả báo thì lại mê hoặc, mê hoặc lại tạo nghiệp, tạo nghiệp lại thọ báo, đây chính là hiện tượng luân hồi. Từ trong hiện tượng này, chư vị cần phải biết, chúng ta đời sau liệu có tốt hơn đời này hay không? Các vị nghĩ xem có tốt hơn không? Càng mê càng sâu, tạo nghiệp càng tạo càng nặng, cho nên quả báo về sau là càng ngày càng khổ. Trong sáu nẻo luân hồi ở không được đâu, quá khổ rồi! Đời sau không bằng đời trước, đây là sự thật. Cho nên người giác ngộ, người hiểu rõ, phải hạ quyết tâm, ngay trong đời này, nhất định phải vượt thoát lục đạo luân hồi.

Vọng tưởng, đây là tâm phân biệt, hay biến hiện ra cảnh giới, Phật ở trong kinh Đại thừa thường giảng: “Nhất thiết pháp tùng tâm tướng sanh” (Hết thảy các pháp đều từ ý nghĩ trong tâm mà sanh ra), cho nên y báo chánh báo trang nghiêm của mười pháp giới chính là từ tâm tướng mà sanh. Chúng ta hiểu rõ đạo lý này, thật sự có thể liễu hội, thì đối với phương pháp mà Phật dạy bảo chúng ta, tự nhiên sẽ tin tưởng, sẽ không hoài nghi nữa. Tại sao vậy? Từ tâm tướng sanh, tướng Phật thì biến thành Phật, chính là pháp giới Phật.

Cho nên Phật dạy chúng ta niệm Phật, niệm Phật là gì? Là chuyển đổi cái quan niệm này. Những ý niệm hiện tại của chúng ta đang là niệm Tam ác đạo (Ba đường ác), niệm Tam ác đạo thì quả báo tương lai là địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh, khổ không nói hết! Giả sử hiện tại chúng ta chuyển đổi ý niệm một chút, chúng ta niệm Phật, niệm Phật thì tương lai sẽ làm Phật, niệm Bồ Tát thì làm Bồ Tát, niệm cái gì thì biến hiện ra cảnh giới ấy, đây là sự thật, không phải giả.

Ngay cả nằm mộng cũng như vậy, gọi là “Ngày nghĩ gì, đêm mơ nấy”, nếu cái tình chấp của quý vị rất sâu, thì tối đến nó cũng sẽ nằm mộng, mộng cảnh hiện tiền, điều này chứng minh lời Phật giảng không sai. Hiện tại mỗi tối chúng ta nằm mộng đều không mơ thấy Phật, nguyên nhân là gì? Là do cái ý niệm về Phật quá đổi nhạt nhòa, cái ấn tượng này không đủ sâu sắc. Tối nằm mộng toàn mơ thấy yêu ma quỷ quái, điều này nói lên rằng cái quan niệm về yêu ma quỷ quái quá sâu sắc rồi. Tại sao vậy? Mắt thấy tai nghe đều là yêu ma quỷ quái, quý vị xem ti-vi, ti-vi là yêu ma quỷ quái; báo chí, tạp chí toàn là yêu ma quỷ quái, cho nên tối nằm mộng thì loạn xạ ngẫu. Có thể đem những điều Phật giảng, trải nghiệm và chứng thực ngay trong cuộc sống, sau đó mới biết phương

pháp Phật giảng là chính xác, chỉ cần chúng ta nhất tâm chuyên niệm, thì có thể chuyển biến cảnh giới.